

ELOKUVAKASVATUS SODANKYLÄSSÄ -PROJEKTI

LOPPURAPORTTI PROJEKTIN TOIMINNASTA
1.6.2004 - 31.12.2006

**ELOKUVAKASVATUS SODANKYLÄSSÄ -PROJEKTIN TOIMINTA
1.6.2004 – 31.12.2006**

LOPPURAPORTTI

Tommi Nevala
Elokuvakasvatus Sodankylässä -projekti
©2006

SISÄLLYSLUETTELO

OSA I: TOIMINNAN ARVIOINTI

**PROJEKTIN LÄHTÖKOHTA JA TAVOITTEET
ARVIO TOTEUTUKSESTA JA TULOKSISTA
TULOSTEN ARVIOIMINEN OPETTAJILLE SUUNNATUN KYSELYN PERUSTEELLA
PROJEKTIN INNOVATIIVISUUS
JULKISUUS
TOIMINNAN JATKUVUUS
ONGELMAT JA SUOSITUKSET TOIMEENPANON KEHITTÄMISEKSI**

OSA II: TOIMENPITEET

**OSALLISTUJAMÄÄRÄT JA KESTOT
KOULUTUSOHJELMA**

- **Laitekoulutus ja elokuvan tekemisen perusteet**
- **Elokvien tekemisprosessi ja tekijävierailut**
- **Elokvakasvatuluennot**
- **Seminaarit**
- **Katsotut elokuvat**
- **Opettajien tukitoiminta**

**ELOKVAKASVATUKSEN OPPIMATERIAALIN TYÖSTÄMINEN
JULKISUUS JA TIEDOTTAMINEN**

- **Hyvien käytäntöiden levittäminen**
- **Lehtijutut**

OSA I: TOIMINNAN ARVIOINTI

PROJEKTIN LÄHTÖKOHTA JA TAVOITTEET

Opettajien täydennyskoulutusta järjestävä Elokuvakasvatus Sodankylässä -projekti käynnistyi 1.6.2004. Kohderyhmänä projektin toiminnassa olivat varhaiskasvatuksen, perusasteen sekä toisen asteen opettajat. Välillisenä kohderyhmänä olivat koulujen oppilaat, joihin projektin toiminta kohdistui siinä vaiheessa, kun opettajat kokeilivat elokuvan tekemistä ja muita koulutuksen mukanaan tuomia uusia menetelmiä omassa opetuksessaan. Hyväksytyin projektisuunnitelman mukaan projektin toiminnan oli määrä päättyä 31.5.2006. Vuoden 2005 lopussa oli kuitenkin selvää, että projektille varattu loppu rahoitus (projektipäätöksessä keväälle 2006 varattu rahoitus) haettaisiin käyttöön syksyille 2006. Lääninhallitus hyväksyi projektin jatkoaikahakemuksen ja loppuosa projektille varatusta rahoituksesta käytettiin ajanjaksolla 1.6.-31.12.2006. Näin ollen projektin toiminta-aika kokonaisuudessaan oli 1.6.2004 – 31.12.2006.

Projektin tavoitteena oli kehittää opettajien mediataitoja, lisätä heidän elokuvakulttuurin tunteustaan ja kehittää elokuvasta opetuksen väline eri aineiden opetukseen. Lisäksi tavoitteena oli vahvistaa Sodankylän asemaa elokuvakuntana ja koulujen elokuvakasvatustyön pioneerinä Suomessa.

Projektin koulutusohjelman toimintaperiaate voitiin jakaa kahteen osa-alueeseen:

- a) Elokuva opetuksen kohteena
- b) Elokuva opetuksen välineenä

Ensimmäinen osuus sisälsi elokuva-analyysin, elokuvan historian, elokuvan lajien ja elokuvan tuotantoprosessin tarkastelun (mm. tekijävierasluentojen kautta) sekä omien elokuvien tekemisen ja laitekoulutuksen. Toinen osa-alue sisälsi puolestaan liikkuvan kuvan käyttämisen opetusvälineenä eri oppiaineiden opetuksessa. Etenkin jälkimmäisen kokonaisuuden tarkoituksena oli kehittää opettajille opetusväline, jolla voidaan opettaa perinteisiä aiheita uudella tavalla.

Projektin alkaessa valtaosalla opettajista ei ollut elokuvakasvatukseen liittyvää osaamista eikä kouluilla ollut tarvittavaa kalustoa editointiin ja kuvaamiseen. Projektin esiselvityksen mukaan opettajat olivat kiinnostuneet osallistumaan elokuvakasvatuskoulutukseen. Esimerkiksi helmikuussa 2004 suoritetun kyselyn mukaan 50 opettajaa olivat kiinnostuneita videokuvaamisesta ja editoinnista. Toiminnan käynnistyttyä projekti vuokrasi laitteet elokuvien tekemiseen kahdeksalle koululle ja kahdelle päiväkodille (digitaalivideokamera ja videoeditointiin tarkoitettu Macintosh-tietokone). Tämän jälkeen projekti järjesti laitteiden ja ohjelmistojen käyttökoulutusta sekä toimi opettajien tukena käytännön opetustilanteessa (tekninen tuki, sisältöjen huomioiminen ja eri vaiheiden opastaminen).

Koko projektin osallistujamäärän tavoitteeksi asetettiin 120 projektin aloittanutta henkilöä. Henkilötyöpäivien tavoite oli 1036. Projektin tuloksena perusvideoeditointiin tutustui 81 opettajaa, joiden lisäksi 18 sai opastusta oman työnsä ohessa, kuvaukseen tutustui 66 opettajaa. Koko projektin aloittaneiden määrä oli 252 henkilöä, joista 209 oli opetustyössä mukana olevia henkilöitä. Osallistujia oli Sodankylän lisäksi mm. Rovaniemeltä, Pelkosenniemeltä, Inarista, Savukoskelta, Ranualta, Muoniosta ja Tornioista. Henkilötyöpäiviä projektin ajalta kertyi yhteensä 624.

Haasteena projektin toiminnalle ja elokuvan käyttöönotolle opetusvälineenä arvioitiin mm. seuraavia asioita:

- opettajien laitekammo, ”teknofobia”
- opettajien rohkeuden puute käyttää uutta digitaalitekniikkaa opetuksessa
- opettajien laitteiden ja välineiden puutteelliset käyttötaidot
- tekniikan ja tarvittavien laitteiden sekä ohjelmien puute kouluissa
- yleisen elokuvakasvatuksen oppimateriaalin puute
- opettajien tiedottomuus siitä, miten elokuvaa voidaan käyttää koulukulttuurissa

ARVIO TOTEUTUKSESTA JA TULOKSISTA

”Elokuvat ja dokumentit kiinnostavat oppilaita. Ne herättävät usein opettajan opetusta paremmin kysymyksiä ja huomioita. Omien dokumenttien tekeminen rohkaisee sellaisiakin oppilaita toimintaan ja esiintymiseen, jotka perinteisessä ryhmätyössä helposti jäävät sivuun tai jotka jännittävät luokan edessä esiintymistä. Nyt esiintyminen kameran linssin kautta ei olekaan niin kauheaa ja tehdyt ”mokat” annetaan paljon helpommin anteeksi kuin perinteisessä luokkatilanteessa, jossa oppilas esiintyy ja muut katsovat.”

- projektin arviointikyselyyn vastannut opettaja

Projektin toiminta kiinnosti opettajia ennakoitua enemmän. Alusta alkaen projektin tiedottamisessa pyrittiin painottamaan, että projektin kohderyhmänä ovat opettajat ja heidän kauttaan myös oppilaat. Projekti ei voinut kohdistaa toimintaansa pelkästään oppilaisiin.

Projektin aikana elokuvakasvatustoimintaa levitettiin onnistuneesti useisiin kouluihin ja päiväkoiteihin. Seuraavissa toimipaikoissa suoritettiin projektin tukemaa elokuvien tekemistä ja opettajien ohjaamista: Jeesiönranta, Kitisenranta, Kelujärvi, Lokka, Orajärvi, Sattanen, Raudanjoki, Vaalajärvi, Vuotso, Syväjärvi, Sassali, lukio, ammatti-instituutti sekä Kylälaakson ja Paulaharjun päiväkodit

Projektin koulutusohjelma vietiin läpi niin, että tarjonnassa vaihtelivat teoria ja käytäntö. Toisaalta keskityttiin välineen laitehallintataitoihin ja tekniikkaan sekä toisaalta välineen kasvatuksellisiin osa-alueisiin. Tavoitteena oli antaa elokuvakulttuurista monipuolinen kuva, missä nousisivat esille kulttuuristen asioiden lisäksi katsomiseen, tekemiseen ja opettamiseen liittyvät tekijät. Projektin loppuarviointiin kuuluvaan kyselyyn vastannut opettaja kommentoi: hyödyllisimpiä olivat *”ne (koulutustapahtumat), joissa tehtiin itse elokuvaa. Kaikki muukin oli erinomaisen hyödyllistä eikä pelkkä oma tekeminen olisi ollut yhtä antoisaa ilman niitä muita osia.”*

Koulutusohjelma koostui seuraavista kokonaisuuksista

- Laitekoulutus: digivideokameran ja editoinnin perusteet (luennot ja työpajat)
- Tekijävierasluennot (luennot ja elokuvaesitykset)
- Klassikkoelokuvaesitykset
- Elokuva-analyysi (luennot ja elokuvaesitykset)
- Elokuvan historia (luennot ja elokuvaesitykset)
- Dokumenttielokuva (luennot ja elokuvaesitykset)
- Animaatioelokuva (luennot, elokuvaesitykset ja työpajat)
- Muut elokuvakasvatukseen liittyvät luennot (mediakasvattajien kokemuksia mm. Jukka Haveri, Antti Pentikäinen, Reijo Kupiainen)

Kouluttajina ja luennoitsijoina olivat elokuva-alan eri ammattiryhmien edustajat (tekijävierailut), Taideteollisen korkeakoulun, Turun yliopiston, Lapin yliopiston opettajia sekä valtakunnallisesti tunnustettujen mediakasvatusorganisaatioiden kouluttajia (mm. Elokuva- ja televisiokasvatuksen keskus, Koulukino, Pirkanmaan elokuvakeskus). Laite- ja animaatiokoulutusta järjestettiin koko projektin toiminta-ajan.

Projekti saavutti sille asetetut tavoitteet. Suurin ero hyväksytyyn projektisuunnitelmaan oli se, että projektin aikana ei ehditty käsitellä elokuvaa opetusvälineenä juuri lainkaan. Tämä oli yksi keskeisistä tavoitteista projektisuunnitelmassa ja se oli tarkoitus ottaa ohjelmaan viimeistään keväällä 2006. Opettajien peruskoulutus (kuvaus, editointi, animaatio) vei kuitenkin huomattavasti arvioitua enemmän aikaa, mikä johtui osallistujien suuresta määrästä ja projektisuunnitelmaa monipuolisemmasta koulutusohjelmasta (mm. dokumenttielokuvan tekijävieraat ja luennot sekä opettajien omaan tekemiseen keskittyvät työpajat elokuva-analyyseissä ja animaatioissa). Varsin aikaisessa vaiheessa kävi selväksi, että reilun kahden vuoden projekti on liian lyhyt aika käsitellä molempia tavoitteita 1) **elokuva opetuksen kohteena**, 2) **elokuva opetuksen välineenä**. Katsottiin, että paremmat ja pysyvämmät tulokset saavutettaisiin, kun perehdyttäisiin molempiin monipuolisesti ja perusteellisesti. Tämän vuoksi päädyttiin hakemaan uutta projektia ajalle 1.1.-31.10.2007, jonka keskeisenä tavoitteena on elokuvan ja videon käyttäminen opetusvälineenä.

TULOSTEN ARVIOIMINEN OPETTAJILLE SUUNNATUN KYSELYN PERUSTEELLA

Projektin tuloksia ja opettajien asenteita elokuvakasvatusta kohtaan arvioitiin opettajille suunnatulla verkkokyselyllä, joka suoritettiin 8.11.-28.11.2006. Vastauksia kyselyyn tuli 43 kpl. Kyselyssä oli kolme osa-alueita: projektin toiminta, koulujen elokuva- ja mediakasvatus sekä elokuvan käyttö opetusvälineenä. Kyselyn avulla voitiin suorittaa johtopäätökset projektin toiminnasta sekä arvioida vastaajien asenteita koulujen elokuvakasvatuksesta.

Kaikki vastaajat (100%) olivat sitä mieltä, että opettajat tarvitsevat lisää täydennyskoulutusta. Eniten koettiin tarvitsevan lisätietoa videoeditoinnissa (65%), elokuvan käyttämisessä opetusvälineenä (52%) sekä tekniikassa (52%). Elokuvan lisäksi toivottiin myös muiden audiovisuaalisten medioiden esille tuomista (45%).

Suurin osa (68%) vastanneista ilmoitti syyksi koulutuksiin osallistumiselle halun oppia käyttämään teknisiä kuvaus-, editointi- ja esityslaitteita. Tämä näkyi selvästi projektin toiminnassa, sillä juuri kuvaamiseen ja editoimiseen keskittyvät työpajat olivat osallistujamääriltään suurimmat. Editoinnin perusteisiin tutustui 81 opettajaa, joiden lisäksi 18 sai opastusta oman työnsä ohessa, kuvaukseen tutustui 66 opettajaa. Laitekoulutus oli onnistunutta, sillä 67% vastanneista oli sitä mieltä, että tekniikka oli projektin jälkeen helpommin lähestyttävissä. Lisäksi 62% vastanneista uskoi, että rohkeus käyttää erilaisia mediavälineitä oli lisääntynyt projektin seurauksena. Kyselyyn vastannut opettaja kommentoi: *"Sain käytännön apua tekniikka "pelkoihin" sekä koke-musta. Samalla "lukutaito" kasvoi, kun kokeili itse tekemistä."*

Yleisesti koulujen mediakasvatuksesta kysyttäessä vastaajat olivat yksimielisiä siitä, että koulujen mediakasvatus on tärkeää (95%). Lähes saman verran vastaajista piti selvänä, että elokuva kuuluu kouluun (91%). Koulun ohella myös koti koettiin vastuulliseksi mediakasvattajaksi (45%). Koulun mediakasvatuksen yhteydessä vastuu haluttiin kohdistaa opettajan ja mediakasvatuksen asiantuntijan yhteistyölle (48%). Tärkeimmäksi osa-alueeksi lasten mediakasvatuksessa arvioitiin kriittisen medialukutaidon kehittäminen (76%). Mediakasvatusta tulisi vastaajien mielestä tuoda esille useiden eri oppiaineiden opetuksessa (62%).

Projektin yksi keskeisistä tavoitteista oli, että opettajat toisivat elokuvan osaksi käytännön työtään. Useissa luokissa katsottiin ja analysoitiin elokuvia sekä valmistettiin omia lyhytelokuvia,

musiikkivideoita, esittelyvideoita, animaatioita tai dokumentteja. Suuressa osassa tapauksista opetus kohdistui pääosin elokuvaan, itse teokseen tai tekemisen eri vaiheisiin. Projektin aikana ei saatu kattavia tuloksia elokuvasta opetusvälineenä eri aineiden opetuksessa. Tästä huolimatta kyselyn mukaan opettajat ovat käyttäneet elokuvaa useissa eri yhteyksissä. 71% vastanneista opettajista ilmoitti käyttäneensä elokuvaa osana opetusta. Elokuvan keinoin tutustuttiin mm. elokuva-analyysiin, kuvataiteisiin, animaatioon, kulttuurien välisiin eroihin ja stereotyyppioihin, pukuhistoriaan ja fantasiapukuihin, englanninkielen oppimiseen, lappituntemukseen, varuskunnan esittelyyn sekä kirjan ja elokuvan vertailemiseen. Lisäksi elokuvaa yhdistettiin mm. historian ja uskonnon opetukseen sekä omiin elokuvaprojekteihin, joissa yhdistyivät kuvataiteet, musiikki, äidinkieli ja draama.

Opettajat kuvailivat elokuvaa oppilaita motivoivaksi, kiinnostavaksi, aktivoivaksi, innostavaksi, luovaksi, kollektiiviseksi sekä erilaiseksi. Opettajat kommentoivat: *"Elokuva opetusvälineenä on siis yleensä motivoiva ja virkistävä sekä ryhmätöitä kehittävä."* *"Elokuva on erilainen keino oppia uutta. Erilaisuus lisää vaihteluna mielenkiintoa."*

Kyselyn tuloksista voidaan päätellä, että opettajat ovat olleet tyytyväisiä projektin monipuoliseen teoriaa ja käytäntöä yhdistelevään koulutustarjontaan. Projektin tavoitteena oli lisätä opettajien laitehallintataitoja ja tehdä tekniikasta helpommin lähestyttävää. Tuloksista voidaan päätellä, että nämä tavoitteet on onnistuttu täyttämään hyvin. Lisäksi opettajat ovat tuoneet ennakkoluottomasti elokuvan koululuokkaan katsoen, analysoiden ja tehden omia elokuvia oppilaidensa kanssa. Projekti ei kuitenkaan onnistunut saavuttamaan kattavaa kuvaa siitä, miten elokuvaa voitaisiin käyttää opetusvälineenä eri aineiden opetuksessa. Tämän sijaan keskityttiin kehittämään opettajien perustaitoja, jotta jatkossa elokuvakasvatusta voitaisiin ajaa koulujen opetussuunnitelmiin pitkäjänteisemmin. 1.1.2007 alkavassa uudessa opettajien täydennyskoulutusprojektissa (Kamerakynä-projekti) tavoitteena on kehittää opettajien taitoja käyttää liikkuvaa kuvaa opetusvälineenä eri aineiden opetuksessa.

PROJEKTIN INNOVATIIVISUUS

Projektin avulla edistettiin osaltaan opettajien sopeutumista uusiin tietoyhteiskunta-ajattelulle ominaisiin osaamistarpeisiin koulumaailmassa. Kulttuurin medioituminen, digitalisoituminen ja kuvallisen viestinnän nopea kasvu pakottavat koulut huomioimaan uudet oppimisympäristöt ja -teknologiat toiminnassaan ja erityisesti opetusta suunniteltaessa. Uusien medioiden käyttö opetusvälineenä on keskeinen osa koulujen elokuva- ja mediakasvatusta. Opettajilla ei kuitenkaan ole tietoa siitä, miten käyttää eri medioita opetuksessa tai opetuksen välineenä. Ohjeistus ja käytännön kokemukset puuttuvat. Elokuvaan ja liikkuvan kuvan kulttuuriin tutustuminen on hyvä keino tutustua ja tutustuttaa oppilaat mediakulttuurin kriittiseen tarkasteluun. Toiminnan päämääränä on tilanne, jossa elokuvaa ja liikkuvaa kuvaa voidaan käyttää opetusvälineenä. Tämä mahdollistaa uusien vuorovaikutteisten ja yhteistoiminnallisten opetus- ja opiskelumenetelmien kehittämisen.

Projektin aikana on julkaistu elokuvakasvatusartikkeleita ja oppimateriaalia katsomiseen, analysoimiseen ja omaan tekemiseen liittyen. Materiaaleista on koostettu opettajan elokuvakasvatuksen opas "Elokuvaa koulussa". Oppimateriaalit ovat yleisesti käytettävissä projektin kotisivuilla. Projektin tuotoksia voidaan helposti hyödyntää ja uusintaa laajemmin koko koulukulttuurissa

JULKISUUS

Projektin toiminnasta, sisällöistä ja tuloksista on keskusteltu alan ammattilaisten kanssa ja toimintaa on tuotu esille erilaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Lista projektin esittelytilaisuuksista ja hyvien käytänteiden levittämisestä löytyy raportin osasta kaksi kohdasta "Julkisuus ja

tiedottaminen”. Mainittujen tilaisuuksien lisäksi keskusteluissa projektin toiminnasta ovat olleet mukana mm. Sodankylän elokuvajuhlat ry, Koulukino ry, Mediakasvatuskeskus Metka ry, Opetushallitus, Lapin yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta ja taiteiden tiedekunta, Lapin taidetöimikunta, Sodankylän elokuvakeskus, Oulun Nukun elokuvakoulu, Turun yliopiston mediatutkimus sekä Taideteollisen korkeakoulun visuaalisen kulttuurin yksikkö.

Projektin saatossa muodostuneita kansainvälisiä kontakteja edustavat mm. Britannian virallisen elokuvakasvatusjärjestön (British Film Education Organisation) johtaja Ian Wall, Ruotsin filmiinstituutin koulukinovastaava Klas Viklund, saksalainen mediatutkija Ruth Lemmen, Unkarin mediakasvatusjärjestön (Hungarian Motion Picture and Media Education Association) László Hartai ja Judit Béneyi. Näiden lisäksi Kitisenrannan koulun kahden elokuvakasvatusaiheisen Comenius-projektin kautta on voitu tutustua eri maiden elokuvakasvatukseen tilaan ja opettajien täydennyskouluttamiseen (yhteistyökumppaneita yhdeksästä eri maasta, kouluja, elokuvafestivaaleja, mediakeskuksia).

TOMINNAN JATKUVUUS

Kahdeksalla koululla ja kahdella päiväkodilla on laitteet ja ohjelmistot kuvaamiseen ja videoeditointiin. Osassa kouluissa elokuvakasvatus on valinnaisena aineena, jonka lisäksi elokuvaan voidaan tutustua erityisissä työpajoissa. Projektin kautta elokuvakasvatukseen mukaan tulleet toimipaikat ovat ilmoittaneet kiinnostuksen kehittää elokuvakasvatusta pitkäjänteisesti ja tuovan elokuvakasvatusta esille muun toimintansa ohessa. Koulujen ja päiväkotien opettajat ovat ilmaisseet tarpeen lisäkoulutukselle sekä toiveen mahdollisuudesta käyttää elokuvakasvatuksen tukihenkilöä oman toimintansa tukena.

Opettajien elokuvakasvatusprojekti aloittaa uuden vaiheen tammikuussa 2007. Käynnistyvä Kamerakynä-projekti järjestää koulutusta ja toimii opettajien tukena, kun elokuvaa ja liikkuvaa kuvaa yhdistetään eri oppiaineiden opetukseen.

ONGELMAT JA SUOSITUKSET TOIMEENPANOON KEHITTÄMISEKSI

Saadun palautteen perusteella opettajien ongelmana on ollut päästä osallistumaan koulutuksiin. Yhtenä syynä tähän on ollut ajoittain huono sijaisten saatavuus. Suuri osa koulutuksista on järjestetty työajalla, sillä kunnan omarahoitusosuus koostui pääosin sijaismenoista. Osa opettajista on ollut sen kannalla, että koulutukset pitäisi järjestää työajalla ja osan mielestä ne pitäisi järjestää työajan ulkopuolella. Molempia on kokeiltu, mutta osallistujamäärissä ei ole havaittu suuria eroja.

Suurin osa luennoista on järjestetty Kitisenrannan koulun auditoriossa, jossa on hyvät edellytykset esittää elokuvanäytteitä. Luentoja on järjestetty myös Jeesiönrannan koululla. Projektin aikana on havaittu, että on kannattavaa viedä toimintaa suoraan muille kouluille: projekti on vierailut seuraamassa elokuvakasvatustoimintaa ja kouluttanut opettajia 13 koululla ja kahdella päiväkodilla. Lisäksi elokuvaesityksiä on järjestetty kyläkouluilla (esim. 16mm-elokuvaesitykset). Toiminnan yhtenä tavoitteena on ollut innostaa syrjäkylien opettajia ja oppilaita elokuvakasvatukseen. Kyläkoulujen opettajilla ei ole useinkaan mahdollisuutta osallistua luennoille tai muihin työajalla järjestettäviin koulutuksiin. Tämän vuoksi on tärkeää, että toimintaa viedään heidän saataville. Toiminnan seurauksena elokuvakasvatustoiminta on levinnyt onnistuneesti syrjäkyliin.

OSA II: TOIMENPITEET

OSALLISTUJAMÄÄRÄT JA KESTOT

Aloittaneet yhteensä	252
Opetushenkilökunta*	209
Tiedotus- tms. tilaisuuksissa mukana olleet henkilöt**	5 890
Koulutustilaisuuksien määrä	197
Henkilötyöpäivät	624
Kesto tunteina	603
Kesto opetusviikkoina	15

* 104 opettajaa osallistunut kolmeen tai useampaan koulutustapahtumaan, 67 opettajaa osallistunut viiteen tai useampaan koulustapahtumaan

** myös elokuvaesitysten katsojat, jotka eivät ole osallistuneet täydennyskoulutukseen (oppilaat)

KOULUTUSOHJELMA

Laitekoulutus ja elokuvan tekemisen perusteet

Digivideokameran peruskoulutus
iMovie -editointiohjelmiston peruskoulutus
iStopMotion -animaatio-ohjelma
Fiktio ja dokumentin käsikirjoittaminen
Pala-animaation tekeminen
Elokuvan tekeminen luokassa - käsikirjoittaminen / kuvaaminen / editoiminen
Kuvapaja (kuvaus- ja editointityöpaja)
Final Cut Express -editointiohjelma
Ääni-ilmaisu
Animaatiotyöpaja Sodankylän elokuvajuhlilla
Taikalamppu-työpaja (NuKun elokuvakoulu, Oulu)
Laitekoulutus 2 / Digivideokamera (Timo Haanpää, Lapin yliopisto)
Laitekoulutus 2 / Editointi (Timo Haanpää, Lapin yliopisto)

Elokvien tekemisprosessi ja tekijävierailut

Ohjaaminen, Arto Koskinen
Kuvaaminen, Pekka Uotila
Käsikirjoittaminen, Markku Pölönen
Tuottaminen, Jarkko Hentula
Leikkaaminen, Jukka Nykänen
Elokuvalavastaminen, Markku Pätilä
Elokvien äänisuunnittelu, Olli Huhtanen
Dokumenttielokuva, Erja Dammert
Dokumenttielokuva, Lasse Naukkarinen
Pala-animaatio, Antonia Ringbom

Nukkeanimaatio, Tatu Pohjavirta

Elokvakasvatuluennot

Elokuvaa opettajille / Antti Pentikäinen
Elokvakasvatus varhaiskasvatuksessa / Reijo Kupiainen
Noin kymmenen askelta elokuvaan -luento sekä animaatiopaja / Saara Takanen
Elokvan historia ja lajityypit -luennot / Veijo Hietala
Elokvakasvatus Euroopassa -luento / Ruth Lemmen
Elokuva-analyysi / Casablanca-elokuva / Käsikirjoittaminen / Pekka Lehtosaari
Elokuva-analyysi / Elokuva- ja televisiokasvatuksen keskus / Saara Takanen
Elokuva-analyysi / Veijo Hietala
Elokvan tekeminen koulussa esimerkkinä Hilu ja Smilla / Teppo Mikkonen
Elokvamusiikkityöpaja / Teppo Mikkonen
Digitaalinen monikanavaääni / äänentoisto -luento, Jarkko Korhonen
Luento elokvakasvatuksen sisällöistä ja tekniikasta, Jukka Haveri

Seminaarit

Projektsihteeri ja/tai opettaja on osallistunut seuraaviin elokuva- ja mediakasvatusseminaareihin ja työpajoihin:

Sodankylän elokvavajuhlat, Alain Bergala – elokvakasvatus Ranskassa
Haapamäen elokvatapahtuma
Pienet mediasankarit seminaari ja Taikalamppu-työpaja Rovaniemellä
Elävien kuvien planeetta -seminaari Helsingissä
Annantalon mediakasvatusseminaari Helsingissä
Mitä kuuluu mediakasvatus -seminaari, Oulun kansainvälinen lastenelokvien festivaali
Animaation huumaa -seminaari Tampereen lyhytelokvafestivaali
Mitä kuuluu mediakasvatus 2 -seminaari, Oulu
EspooCiné05: Kamerat-leikkaus-kritiikki -seminaari
Ylen Iso Paja: Elämä alkaa perjantaina -seminaari
Mitä kuuluu mediakasvatus 3 -seminaari, Oulun kansainvälinen lastenelokvien festivaali
Varhaiskasvatuksen päivä, Helsinki
Mielikuvia muovailten .animaatioseminaari, Tampere
Tekijänoikeusseminaari, Rovaniemi
Oppilas medioiden pyörteessä, Rovaniemi
Oon liian nuori sanotaan -seminaari, Helsinki

Katsotut elokvat

Kolmas Mies (O: Carol Reed, The Third Man, Englanti, 1949, 105min, 35mm)
Casablanca (O: Michael Curtiz, Casablanca, USA, 1942, 100min, 35mm)
Kansakunnan synty (O: D.W. Griffith, The Birth of a Nation, 1915, 130min, 16mm)
Diktaattori (O: Charlie Chaplin, The Great Dicator, USA, 1940, 125min, 35mm)
Pahan kosketus (O: Orson Welles, Touch of Evil, USA, 1958, 104min, 35mm)
8 ½ (O: Federico Fellini, Otto e mezzo, Italia/Ranska, 1963, 138min, 35mm)
Peeping Tom (O: Michael Powell, Peeping Tom, Englanti, 1960, 109min, 35mm)
Kultakuume (O: Charles Chaplin, The Gold Rush, USA, 1925, 80min, 16mm)
Peli on menetetty (O: Stanley Kubrick, Killing, USA, 1956, 35mm)

Syvä uni (O: Howard Hawks, The Big Sleep, USA, 1946, DVD)
 Seitsemän samuraita (O: Akira Kurosawa, Shichinin no samurai, Japani, 1954, 35mm)
 Rullaluistimilla (O: Charles Chaplin, The Rink, USA, 1916, 20min, 16mm)
 Battle of Midway (O: John Ford, USA, 1942 18min, 16mm)
 Seppä (O: Buster Keaton, The Blacksmith, USA, 1923, 24min, 16mm)
 Lain Mukaan (O: Lev Kuleshov, Po zakonu, NL, 1926, 35mm)
 Kahlekuningas (O: Arto Koskinen, Suomi, 2002, 95min, 35mm)
 Menolippu Mombasaan (O: Hannu Tuomainen, Suomi, 2002, 90min, 35mm)
 Koirankynnen leikkaaja (O: Markku Pölönen, Suomi, 2004, 100min, 35mm)
 Helmiä ja Sikoja (O: Perttu Leppä, Suomi, 2003, 107min, 35mm)
 Sotalapset (O: Erja Dammert, Suomi, 2003, 93min, 35mm)
 Pelikaanimies (O: Liisa Helminen, Suomi, 2004, 84min, 35mm)
 Eläville ja Kuolleille (O: Kari Paljakka, Suomi, 2005, K-11, 35mm)
 Laitakaupungin valot (O: Aki Kaurismäki, Suomi, 2006, 35mm)
 Valo (O: Kaija Juurikkala, Suomi, 2005, 35mm)
 Taitelijaelämää (O: Lasse Naukkarinen, Suomi, 1999, 59min, miniDV)
 Koiranpolkuja (O: Lasse Naukkarinen, Suomi, 1995, 72min, 16mm)
 Sirkka (O: PV Lehtinen, Suomi, 2001, 13min, VHS)
 Kovat Miehet (O: Maarit Lalli, Suomi, 1999, 19min, VHS)
 Futuro – Tulevaisuuden olotila (O: Mika Taanila, Suomi, 1999, DVD)
 Mun Lappi (O: Hanna Bergholm, Suomi, 2005, DVD)
 Apua! Olen Kala (O: Michael Hegner & Stefan Fjeldmark, Hjaelp, jeg er en fisk, Tanska, 2000, 85min, 35mm)
 Kupperis Kupperis (O: Heikki Prepula, Suomi, 1994, 9min, 16mm)
 Hiilisangolla ratsastaja (O: Katariina Lillqvist, Suomi, 1991, 9min, 16mm)
 Plumps! (O: Heikki Prepula, Suomi, 1997, 8min, 16mm)
 Let's Dance (O: Paul Anders Simma, Suomi, 1991, 20min, 16mm)
 Hilu ja Smilla (O: Teppo Mikkonen, Suomi, 2003, 28min, DVD)
 Nauris (O: Heikki Prepula, Suomi, 1982, 7min, 16mm)
 Diskokuningas (O: Mariko Härkönen & Ismo Virtanen, Suomi, 2001, 7min, 16mm)
 Purkkapäivä (O: Mariko Härkönen & Ismo Virtanen, Suomi, 2001, 7min, 16mm)
 Myyrän aarre (O: Tini Sauvo, Suomi, 2001, 10min, 16mm)
 Lapsen uni- Aurinko on keltainen kirahvi (O: Antonia Ringbom, Suomi, 1996, 16mm)
 Kuvastin (O: Tatu Pohjavirta, Suomi, 2001, DVD)
 Vauhtihirmut (O: Mariko Härkönen, Ismo Virtanen, Suomi, 2001, 16mm)
 Kolme pukkia (O: Heikki Prepula, Suomi, 2002, 16mm)
 Kamarihaikara (O: Katariina Lillqvist, Suomi, 1994, 16mm)

Opettajien tukitoiminta

Opettajien ohjaaminen ja opastaminen opetustyön yhteydessä

Pekka Heikkinen, Marita Strand (Kelujärven koulu)
 Anna Leinonen, Tuula-Maija Magga-Hetta, Tuula Ojala (Vuotson koulu)
 Maire Ukkola-Willman, Marita Hietala (Lokan koulu)
 Jussi Keskitalo (Raudanjoen koulu)
 Kaisu Salmi (Orajärven koulu)
 Pirkko Salokaarto, Jutta Kultima (Sassalin koulu)
 Hannu Vanhala (Sattasen koulu)
 Seppo Mentula (Syväjärven koulu)
 Ero Suokonautio, Virpi Marjaranta, Pertti Stenberg (Vaalajärven koulu)

Outi Mentula, Päivi Neitola, Kaisa Hyttinen, Anna Leinonen, Elina Kuuri (Jeesiönrannan koulu)
Anne Onnela, Ritva Lepola, Marketta Yli-Tepsa, Anu Poikela, Eija Rahkola (Kitisenrannan koulu)
Mervi Tepsa, Tarja Aikio (Kylälaakson päiväkotinäkö)
Anita Tuovinen, Mervi Hirvasniemi, Airi Pääkkö (Paulaharjun päiväkotinäkö)

ELOKUVAKASVATUKSEN OPPIMATERIAALIN TYÖSTÄMINEN

Projektin kotisivustolla julkaistava artikkelisarja elokuvakasvatuksen teemoista

- Elokuvakasvatus Sodankylässä
- Elokuvien katsominen ja kokeminen
- Kyky analysoida ja oppia elokuvan kieltä
- Elokuvan tekeminen – elokuva ilmaisun välineenä
- Elokuvan avulla oppiminen koulussa
- Elokuvan ymmärtäminen taideteoksena
- Omien elokuvien tekeminen – vinkkejä työskentelyyn
- Tarinankerronnan rakenne elokuvassa
- Katsojasta tekijäksi: Elokuva digitaalisella aikakaudella
- Mitä elokuvakasvatus on?

Käsikirjoittaminen

- Käsikirjoituksen asemointi ja esimerkkikohtaus
- Fiktio ja dokumentin käsikirjoittamisesta

Kuvaaminen

- Projektin käytössä olevien kameroiden käyttöoppaat ja käyttövinkit
- Kuvaaminen – perusteet
- Kuvallinen kerronta
- Kohtauksen jakaminen otoksiin (+video)
- Kuvausten työlistä

Editointi

- iMovie-editointiohjelman käyttöopas ja työskentelyvinkit
- DVD-levyn koostaminen iDVD-ohjelmalla
- Soundtrack-ohjelman opas
- Ajallinen tiivistäminen ja otosten välinen jatkuvuus
- Final Cut Express -editointiohjelman perusteet
- Final Cut osa 1: peruseditointi
- Final Cut osa 2: siirtymät, tehosteet, kuvankäsittely
- Final Cut osa 3: äänityöskentelyn perusteet

Animaatio

- Animaation tekemisen pääkohdat
- Pala-animaation tekeminen
- iStopMotion -animaatio-ohjelman opas
- Video pala-animaation tekemisestä (3 min)
- Opas pala-animaation tekemiseen

Analyysi

- Elokuva-analyysi
- Tunnelman luominen musiikin avulla (+video)
- Kohtauksen rakenneanalyysi

Luentomuistiinpanot

- Ruth Lemmen: Elokvakasvatus Euroopassa – luennon suomennos
- Veijo Hietala: Johdatus elokuvaan
- Markku Pölonen: Tarinankerronnasta
- Jarkko Hentula: Tuottamisesta
- Lasse Naukkarinen: Taiteilijaelämää-elokuva / Ohjeita tekemiseen
- Erja Dammer: Sotalapset-elokuvan tekeminen
- Jukka Nykänen: Elokvaleikkaajan työnkuva
- Reijo Kupiainen: Elokvakasvatus varhaiskasvatuksessa
- Pekka Uotila: Kuvaajan tehtävät

Esitelmät elokvakasvatuksesta

- “Film Education in Sodankylä”, ICT-League meeting, Sodankylä
- ”Koulujen elokvakasvatus”, Taju kankaalle -elokuvatapahtuma, Kuusamo
- ”Pala-animaatio koulussa”, Sodankylän elokvajuhat, Sodankylä
- ”Elokuva tiedon, elämysten ja opetuksen välineenä”, Elokuvan, kirjaston ja koulun maailmat kohtaavat -seminaari, Sodankylä
- ”Opettaja elokvan pyörteessä”, Oppilas medioiden pyörteessä -seminaari, Rovaniemi
- “Film Education in Sodankylä”, Official Delegation of Murmansk Regional Administration Education Committee, Sodankylä

Muut

- Elokvakasvattajan 100 elokvaa
- Linkkikokoelma verkossa olevista media- ja elokvakasvatusteksteistä

JULKISUUS JA TIEDOTTAMINEN

Hyvien käytänteiden levittäminen

2004

- Sodankylän elokvajuhat (elokvakasvatusseminaari) (14.6.)
- Kitisenrannan koulun auditorio (Kitisenrannan koulun opettajat) (11.8.)
- Valtuustosali (Koulujen johtajat ja rehtorit) (12.8.)
- Päiväkodit (päiväkotiopettajat) (25-26.8.)
- Pienet mediasankarit -seminaari, Rovaniemi (3.9.)
- Seutupäivät (opettajia, rehtoreita, projektinvetäjiä) (13.9.)
- Hankkeen avajaistilaisuus, elokvateatteri Lapinsuu (15.9.)

2005

- Kitisenrannan opettajakunnan kokous (26.4.)

- ICT-League, Sodankylä (paikalla eri maiden opetusministeriöiden edustajia) (12.5.)
- Vanhempainilta, Kitisenrannan koulu (16.5.)
- Sodankylän elokuvajuhlat, projektin esittely oppilastöiden esittämisen yhteydessä (16-18.6.)
- Canal+ -palkinnonjakotilaisuus (16.6.)
(Elokuvakulttuurin kehittäminen kouluissa – Ohjausryhmän pj. Lauri Yli-Tepsa)
- Sassalin koulun opettajat ja oppilaat (14.9.)
- Preliminary Study Trip (Murmanskilaisten rehtoreiden vierailu) (4.10.)
- Vuotson koulun opettajat ja oppilaat (26.10.)
- Jeesiönrannan koulu (28.10.)

2006

- Jeesiönrannan koulun Comenius-vieraat (21.2.)
- Kesän koulutustapahtuman esittely (paikalla edustajat seuraavista: Sodankylän elokuvakeskus, Jeesiönrannan koulu, Kitisenrannan koulu, Sodankylän mediatyöpajat -projekti) (22.3.)
- Koulukino-keskustelutilaisuus, Rovaniemi (23.3.)
- Sodankylän elokuvakeskuksen ohjausryhmän kokous (Paikalla edustajat: Sodankylän elokuvakeskus, LEO, KTAMK, Suomen elokuvasäätiö, ohjaaja Juha Wuolijoki) (31.3.)
- Itävaltalaisien opettajien vierailu Sodankylässä (10.4.)
- Taju kankaalle -elokuvatapahtuma, Kuusamo (4.5.)
- Vanhempainilta, Kitisenrannan koulu (17.5.)
- Sodankylän elokuvajuhlat, projektin esittely oppilastöiden esittämisen yhteydessä (15-17.6.)
- Laavu-seminaari, Rovaniemi (seminaarin lisäksi laavu-hankkeen sivusto) (5.9.)
- Oppilas medioiden pyörteessä -seminaari, Rovaniemi (22.9.)
- M-day, Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta, Rovaniemi (22.9.)
- Official Delegation of Murmansk Regional Administration Education Committee, Sodankylä (13.12.)

Lehtijutut

2004

- ”Opettajien täydennyskoulutus alkaa” – Sompio 6.9.2004
- ”Elokuvakasvatusta opettajille Sodankylässä” – Lapin Kansa 18.9.2004
- ”Elokuvaguru Veijo Hietala luennoi Sodankylässä” – Sompio 15.11.2004
- ”Sodankylässä elokuva-luentoja” – Lapin Kansa 16.11.2004
- ”Sodankylä maan huipulla elokuvakasvatuksessa” – Sompio 30.12.2004

2005

- ”Elokuvakasvatus vetää Sodankylässä” – Lapin Kansa 15.1.2005
- ”Elokuvaaja Pekka Uotila luennoimaan Sodankylään” – Sompio 17.1.2005
- ”Casablanca ja elokuva-analyysiä Sodankylässä” – Lapin Kansa 9.2.2005

- ”Casablancaa analysoimaan” – Sompio 14.2.2005
- ”Sodankylästä tehdään elokuvakasvatuksen keskusta” – Helsingin Sanomat 18.2.2005
- ”Markku Pölönen vierailee Sodankylässä” – Lapin Kansa 16.3.2005
- ”Markku Pölönen on tarinankertoja” – Lapin Kansa 25.3.2005
- ”Vuoden elokuvatuottaja luennoi Sodankylässä” – Lapin Kansa 28.4.2005
- ”Vuoden elokuvatuottaja Jarkko Hentula vierailee” – Sompio 28.4.2005
- ”Sodankylän elokuvajuhlilla koulutusta elokuva-analyysiin” – Lapin Kansa 8.5.2005
- ”Elokuva-analyysin koulutusta festareilla” – Sompio 9.5.2005
- ”Elokuvakasvatus puuttuu yhä” – Kaleva 17.6.2005
- ”Lauri Yli-Tepsa palkittiin Sodankylässä” – Turun Sanomat 17.6.2005
- ”Elokuvakasvatuksen esitaistelija” – Lapin Kansa 17.6.2005
- ”Sodankylän elokuvakasvatussyksyssä dokumentteja” – Lapin Kansa 13.9.2005
- ”Elokuvakasvatushanke keskittyy syksyllä dokumentteihin ja klassikoihin” – Sompio 12.9.2005
- ”Elokuvaleikkaaja Jukka Nykänen luennoi” – Sompio 3.10.2005
- ”Dokumenttiohjaaja Erja Dammert luennoi” – Sompio 10.10.2005
- ”Dokumenttiohjaaja Lasse Naukkarinen Sodankylässä” – Lapin Kansa 11.11.2005
- ”Ohjaaja Lasse Naukkariselta vinkkejä dokumenttien tekemiseen” – Sompio 10.11.2005

2006

- ”Kaurismäen lavastaja kertoo työstään” Sompio, 2.2.2006
- ”Elokuvaluento Sodankylässä” Lapin Kansa, 3.2.2006
- ”Videokisan voitto Syväjärvelle” Lapin Kansa, 16.2.2006
- ”Elokvien ääni-ilmaisusta” Lapin Kansa, 24.2.2006
- ”Onko mediakasvatus tarpeellista?” Sompio, 27.4.2006
- ”Elävää kuvaa” Koillissanomat, 5.5.2006
- ”Omat elokuvat -tapahtumassa palkittiin nuorten videoelokuvia” Sompio, 8.6.2006
- ”Oppilaiden elokuvia torstaina ja perjantaina” Sompio, 12.6.2006
- ”Piekkarit kävivät elokuvissa” Sompio, 19.6.2006
- ”Elokuva opetusta siivittämään” Opettaja-lehti 25.8.2006
- ”Elokuvakasvatusta Sodankylässä” Katsaus, Kriittinen korkeakoulu 1/2006